

Aspectes ètics i legals d'atenció al final de la vida: cures pal·liatives, mort digna, eutanàsia

Visió del metge de cures pal·liatives

Helena Camell Ilari

Barcelona, 14 de març de 2019

Eric Cassell

**“Els que pateixen no són els cossos, són les
persones”**

1982 *The New England Journal of Medicine*

you matter
because you are you,
and you matter
to the end of your life.

– Dame Cicely Saunders
Founder of Hospice Movement

Lain Entralgo

- Un hombre enfermo es, esencialmente, un hombre **amenazado** por la percepción de invalidez, malestar, succión por el cuerpo, aislamiento y proximidad de la muerte

(1964)

Actitud del professional: ¿Quina ha de ser?

La resposta va ser plasmada fa més de 2000 anys en la carta de Esculapi (déu romà de la medicina) al seu fill:

“T’ho he dit, és un sacerdoci i no seria decent que produïssis guanys com els que treu el que ven oli o el que ven llana. Pensa-ho be fill meu mentre hi ets a temps,

....(però) si et jutges pagat lo suficient amb la joia d’una mare, amb una cara que somriu perquè ja no pateix, amb la pau d’un moribund a qui amagues l’arribada de la mort, si ànsies conèixer a l’home i penetrar en tot lo tràgic del seu destí, llavors, fes-te metge, fill meu.”

(Kottow M, 1995)

El que ens converteix en humans no és l'obediència a un codi universal i absolut sinó el reconeixement de la radical vulnerabilitat de la nostra condició i el fet de no poder eludir la demanda del dolor de l'altre.

No hi ha ètica perquè un compleixi amb el seu «deure», sinó perquè la nostra resposta ha estat adequada al sofriment.

L'ètica, doncs, a diferència de la moral, és la resposta compassiva que donem als «ferits» que ens interpel·len en els diferents trajectes de la nostra vida.

Joan-Carles Mèlich

Il·lustra l'autor la seva comprensió de l'ètica com La zona ombrívola de la moral a través d'un escena de la novel·la "La decisió de Sophie" de William Styron.

Sophie, una jove polonesa deportada a Auschwitz juntament amb els seus dos fills, Jan i Eva, és instada per un metge de les SS a decidir entre un dels seus fills. Un d'ells aniria als camps de treball i l'altre seria gasejat immediatament. Entre Sophie i el metge nazi, té lloc un estremidor diàleg que acaba amb la decisió per part de Sophie de quedar-se amb el nen

El commovedor exemple que ens planteja l'autor, és una situació en què no hi ha regles ni normes a què atènyer-se. Òbviament Sophie no pot decidir. Irromp en la seva vida de manera dràstica, "de sobte" i no hi ha referents als quals atènyer-se

Mai podrà donar una resposta prou bona. És un problema irresoluble i cal donar resposta urgent. En aquest cas tremendament dolorosa.

Diu l'autor: "Això és l'ètica: estar obligat a triar, a donar resposta a una interpel·lació, enmig d'una terrible i dolorosa incertesa"

Ramon Bayes

- “Pero cuando, a veces de forma imprevista, en la vida del enfermo al que atendemos surge el drama individual siempre distinto –**una enfermedad**–, esto nos obliga a enfrentarnos a una situación que es reto, desconcierto e impotencia a la vez, una problemática ante la que **solo la experiencia** es, a veces, capaz de sugerirnos **caminos eficaces** de aceptación, afrontamiento o solución. No hay tiempo para crear y aplicar diseños.

“Olvida tu Edad” 2016

Ramon Bayes

- El método científico y la simplificación son insuficientes.
- Ha llegado la hora del ***método poético***.

“Olvida tu Edad”, 2016

El model d'atenció nuclear pal.liativa CCOMS/ICO

ologia

Dr Josep Porta: el 30% de malalts amb càncer avançat presenten idees d'avançar la mort

Figura 2: Esquema gráfico de la actitud mental hacia el DAM, desde el marco teórico construido por Schroepfer TA (2006)

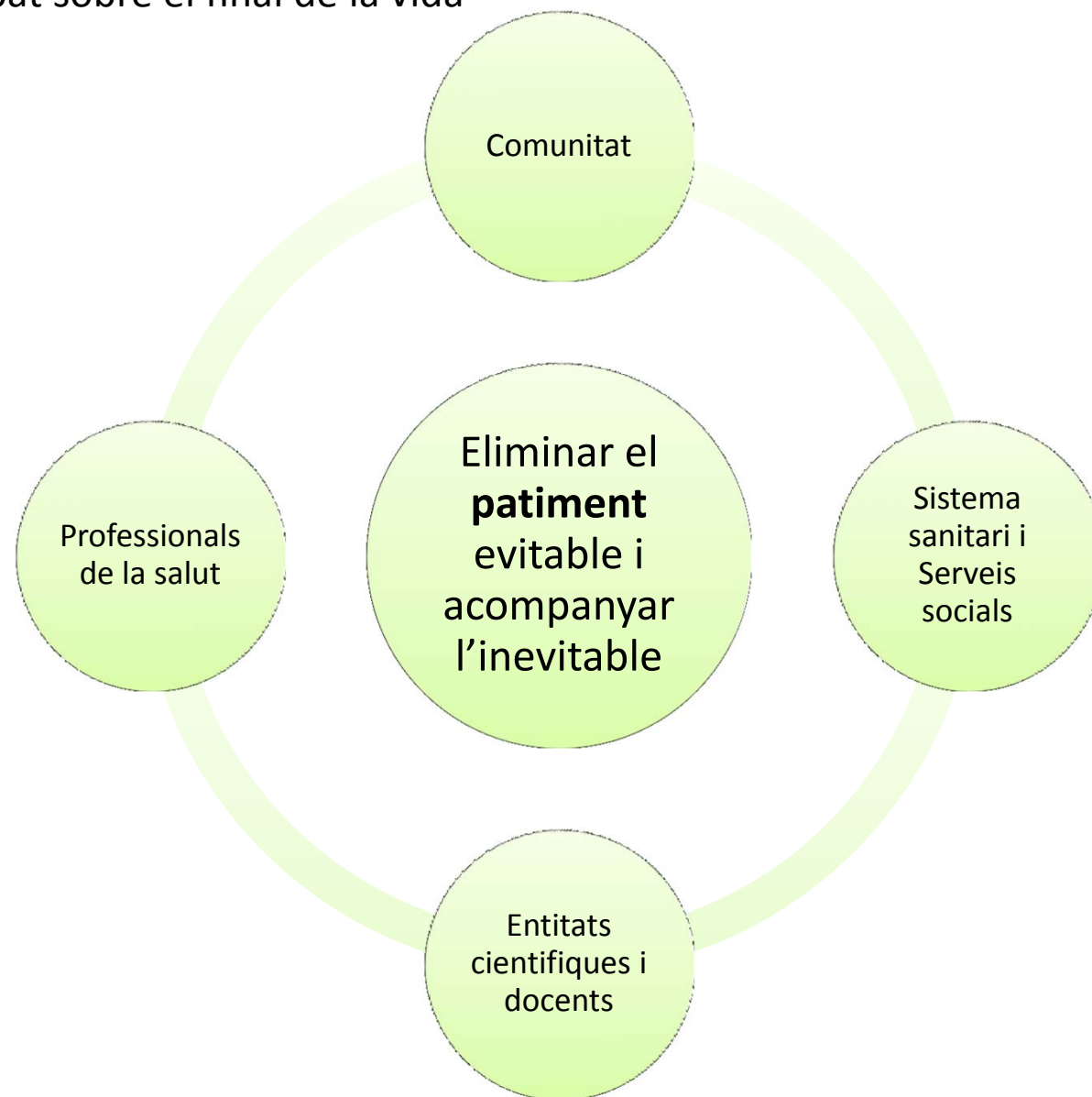
Sentit de la vida

Dr. Villavicencio, Tesi doctoral 2016

En nuestro trabajo, liderado por Tomás-Sábado et al. (110), estudiamos el SV en una población española de pacientes con cáncer avanzado y observamos que entre las áreas que contribuyen a dar SV, la familia fue el área más frecuentemente mencionada (89,1% de los pacientes), seguido a una distancia considerable por otras áreas como la relación de pareja (41,6%), bienestar/satisfacción (bienestar psicológico) (40,6%) y amigos (30,7%).

110. Tomás-Sábado J, Villavicencio-Chávez C, Monforte-Royo C, Guerrero-Torrelles M, Fegg MJ, et al. What Gives Meaning in Life to Patients With Advanced Cancer? A Comparison Between Spanish, German, and Swiss Patients. J Pain Symptom Manage. 2015; 50:861-6

El debat sobre el final de la vida

GRÀCIES

hcamell@csg.cat